

Cal Tutusaus

Olesa de Bonesvalls

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Plaça de la Creu n° 1. 08795 OLESA DE BONESVALLS

Coordenades:

Latitud: 41.35272
Longitud: 1.8498
UTM Est (X): 403783
UTM Nord (Y): 4578552

Classificació

Número de fitxa 08146 - 23
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVIII
Any 1729
Autoria de l'element: Desconegut
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC n° 2737, any 1987.
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 44901DF0738N
Fitxes associades:
[Mas/corral de la Pedrosa](#)
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua

Data de registre de la fitxa: dt., 30/08/2005 - 02:00

Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC

Data de la darrera revisió: dj., 26/02/2026 - 14:02

Descripció

Can Tutusaus es troba al nucli antic d'Olesa de Bonesvalls, al peu de l'església parroquial. És un edifici fruit de diferents ampliacions pertanyent des dels seus orígens a la família Badell. Els Badell procedien del mas de la Pedrosa, mas que van abandonar quan es van instal·lar al nou mas que van construir al poble: can Tutusaus. És una casa de planta rectangular amb cossos afegits, de planta i dos pisos, destacant una galeria d'onze arcs de mig punt amb balustres de ceràmica a la façana del segon pis. Suposem que la primera fase constructiva acabaria el 1729, data gravada als cups, i la segona fase al 1736, data que hi ha al baluard. D'aquesta primera fase és la part central de la casa, on es troba la cuina i un foc a terra que era de rotllo i que s'ha modificat darrerament per facilitar el seu ús. A la cuina destaquen les rajoles de la paret, del tipus català i molt probablement de l'època en que es va fer la casa. Al fons hi ha el rebost i una habitació en la que hi ha un forn amb campana rectangular de xemeneia davant, al costat un recipient rectangular d'obra que és un fogó gran on s'encaixava una olla d'aram per escalfar aigua de la bugada o per la matança del porc. A la mateixa habitació hi ha una cisterna sota el nivell del sol a la que s'accedeix des de l'habitació a través d'un forat quadrat i una corriola. La cisterna recollia l'aigua de pluja de les teulades que es canalitzava amb canonades de terra cuita. La cisterna és de planta quadrada i folrada amb cairons de ceràmica vidriada marró com la dels cups de vi. Al mateix espai hi havia una pastera i actualment es guarda una col·lecció d'objectes diferents que procedeixen de la casa: recipients, pala del forn, pesos, atuells de cuina, etc... Posteriorment es van fer ampliacions i diferents afegits a la casa; la més important va ser l'ampliació a la banda de llevant de tres crugies paral·leles, la central com a vestíbul, a la dreta la sala amb rentamans i capella encastada amb motllura de guix, i a l'esquerra dues habitacions habilitades com despatxos; ampliació que correspondria a la segona fase constructiva de la casa. Al costat de la casa hi ha un edifici de planta rectangular de finals del segle XIX o inicis del XX. Aquest tenia un celler a la planta baixa ple de botes que han estat desmuntades fa poc temps; i al pis hi havia un local social de la gent d'ideologia més conservadora del poble que s'utilitzava per fer ball i cinema. Encara es conserva el sol de fusta i la cabina del projector. Actualment es troba en mal estat. Sota la casa hi ha la cava, que data del mateix any de construcció de la casa amb ampliacions posteriors, tal i com indiquen les dates gravades als cups. Hi havia un total de cinc cups de planta rectangular folrats amb cairons marrons. Dos construïts el 1729 i del que només es conserva un modificat per l'ús actual a la cava; un altre al costat d'aquest de l'any 1890 i que també s'utilitza actualment. Al fons de la cava hi ha dos cups més que s'han obert per davant per facilitar l'accés i que actualment es fan servir com a celler. Destaca l'existència d'un amagatall que es trobava en una habitació al nivell superior i al que s'accedia a través d'un forat al terra des d'una habitació amagada darrera les botes a la cava. Al pati hi ha un pou amb la paret davantera que és una pedra d'una antiga premsa reaprofitat i que podria procedir de la Pedrosa. El trull es troba actualment al jardí. Hi havia hagut un forn d'obra que es trobava a la zona on actualment hi ha l'hort i del que no queda res. També tenia una mina d'aigua que portava l'aigua a un xup que hi havia darrera la casa. Amb l'actual urbanització del sector aquesta bassa o xup ha desaparegut.

Història

Els Badell procedien del mas de la Pedrosa, mas que van abandonar quan es van instal·lar al nou mas que van construir al poble. Suposem que la primera fase constructiva acabaria el 1729, prenent aquesta data que

figura als cups, però es probable que ja existís una petita casa al poble que es va ampliar posteriorment. La Pedrosa ja s'esmenta l'any 1183, en la definició d'un cens fet pel senyor del castell termenat de Cervelló al monestir de Sant Cugat del Vallès; pertanyia al monestir i estava al terme del castell de Cervelló a la parròquia de Sant Joan d'Olesa (Arxiu de la Corona d'Aragó, cartulari de Sant Cugat: foli 228, núm. 717). De la documentació en pergami que es conserva a la casa podem assegurar que la família Badell ja existia el 1349 i tenia la casa. Concretament en un document del 1455 ja es cita a Bernardo Badell. Al segle XIV la Pedrosa era de Bernat Poncs. Al capbreu de 1590 (AHVP) el mas de la Pedrosa era propietat de Joan Totasaus, que també tenia una casa o mas a Olesa. Al fogatge de 1515 s'anomena a la Vídua Badella, però a cap Tutusaus. Al de 1553, surt Andreu Tutusaus i també Lorens Vadell i Bertomeu Vadell. Al de 1652, Jaume Badell, i tres Tutusaus: Antoni, Pere i Andreu. Això ens fa pensar que entre 1515 i 1553 un Tutusaus es va emparentar amb una Badell del mas de la Pedrosa i va ser un Tutusaus el que va fundar el mas al poble. Probablement altra branca dels Badell continués la nissaga al mas Badell que es troba darrera de l'església. Tot i així es va conservar al cognom Badell ja que actualment encara el porta el propietari. A la casa actualment hi ha les Caves Tutusaus, però anteriorment s'havien fet altres feines. Hi va haver una fàbrica de destil·lació d'aiguardent (una fassina) i posteriorment una de carburo de calç per enllumenat de les cases a finals del segle XIX. Dins les terres propietat de la casa hi ha varies barraques de vinya.

Bibliografia

MISSER I VALLÈS, Salvador (1953). Glosses històriques d'Olesa de Bonesvalls Salvador Misser i Vallès. Barcelona Tall. Gràf. J. Prats Bernadàs.

MONTE, M.A. (1987). Inventari de Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya. Fitxa nº 2737. AHCVP, Capbreu de l'Hospital d'Olesa de Cervelló, 1590-1594. Notari Pere Guasch.

CARMONA, R.; CASAS, Ll. (2010) Noms de cases i carrers antics d'Olesa de Bonesvalls. Vol. 1 Estudis toponímics penedesencs. Institut d'Estudis Penedesencs. Vilafranca del Penedès.

